

Utvidgning av naturreservatet Tysslingen i Örebro kommun och beslut om föreskrifter m.m.

Geografisk utvidgning av befintligt naturreservat

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) det område som avgränsas på bifogad beslutskarta, och med de gränser som slutligen märks ut i fält, som naturreservat. Reservatsområdet utgör del av fastigheten Älgesta 6:1 i Örebro kommun. Området utgör en geografisk utökning av naturreservatet Tysslingen, vilket inrättades av Länsstyrelsen 2008-10-20 (dnr 5112-08851-2003), 2015-06-01 (dnr 511-5947-2012; fastställt av regeringen 2018-02-01, ärendenr M2015/02713Me) och 2019-05-06 (dnr 511-2423-2019).

Utökningen i detta beslut omfattar 5,2 hektar.

För den utökade delen av naturreservatet ska nedan angivet syfte gälla. För att nå detta syfte beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5 och 6 §§ att nedan angivna föreskrifter ska gälla för den utvidgade delen av naturreservatet Tysslingen.

Utöver de skäl för utvidgningen som anges i detta beslut ska även de skäl som angivits i Länsstyrelsens beslut 2008-10-20 (dnr 5112-08851-2003), 2015-06-01 (dnr 511-5947-2012) och 2019-05-06 (dnr 511-2423-2019) gälla för det utvidgade området av naturreservatet Tysslingen.

Syftet med den utvidgade delen av naturreservatet

Syftet med naturreservatet Tysslingen är att bevara biologisk mångfald samt att vårda och nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter, samt tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

I reservatet ska hävdade strandängar, naturbetesmarker, strandskogar och den grunda slättsjöns naturliga vegetation och hydrologi skyddas, vårdas och bevaras. Skyddsvärda arter knutna till dessa livsmiljöer ska bevaras. Sjöns status som häckningsmiljö för sjöfåglar och som rastplats för flyttfåglar ska vidmakthållas. Besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

Syftet med den utvidgade delen av naturreservatet är även att återställa, vårda och bevara en bäck med meandrande lopp och tillhörande svämplan och att återställa, vårda och bevara örtrik gräsmark. Skyddsvärda arter knutna till livsmiljön örtrik gräsmark ska gynnas, till exempel kornknarr, vaktel, klöverhumla och moss-humla.

2024-05-02

511-2996-2022

Syftet med den utvidgade delen av naturreservatet ska uppnås genom återställningsåtgärder som grävning, schaktning, plöjning, harvning eller andra markberedande åtgärder, samt slåtter, betesdrift och insådd av inhemska växter. Som löpande skötselåtgärd på gräsmarken ska slåtter och betesdrift användas.

Inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald kan åtgärder vidtas för att underlätta för allmänheten att uppleva områdets natur.

Föreskrifter för den tillkommande delen av naturreservatet

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark-och vattenområden

Med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen i Örebro län att följande föreskrifter ska gälla för den tillkommande delen av naturreservatet Tysslingen.

Det råder förbud att:

1. bedriva skogsbruk, anlägga skog, plantera åkermark, gräsmark eller annan öppen mark med träd eller buskar eller energiskog,
2. slåttura gräsmark före den 15 juli,
3. kalka, gödsla eller använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
4. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets terrängformer,
5. uppföra byggnad eller annan anläggning, eller utföra till- eller påbyggnad av byggnad eller annan befintlig anläggning,
6. anlägga väg eller stig eller anordna upplag,
7. dra fram mark- eller luftledning,
8. framföra motorfordon eller arbetsredskap i terrängen annat än sådant som inte ger bestående skador på mark och vegetation.

2024-05-02

511-2996-2022

Undantag från ovan nämnda föreskrifter enligt 7 kap §§ 5 miljöbalken

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som krävs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår nedan av föreskrifterna (under B) enligt 7 kap 6 § miljöbalken,
- b) markägare och djurhållare att utföra underhåll av stängsel,
- c) förvaltaren av naturreservatet, eller den förvaltaren utser, att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv, luft-, mark- och vattenförhållanden inom naturreservatet,
- d) jakträttshavare att transportera ut fälld älg, hjort eller vildsvin med fordon som inte ger bestående skador på mark eller vegetation,
- e) tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende att framföra motorfordon (insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen),
- f) markägare och djurhållare att utföra stängsling, busk- och slyröjning samt betesputsning och fräsning av tuvor, sly och stubbar i enlighet med reservatets syfte före 15 april och efter 15 juli.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla

Med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen i Örebro län att även följande föreskrifter ska gälla för det tillkommande området av naturreservatet Tysslingen, enligt beslutskarta i detta beslut.

Ägare eller innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. Reglering av vegetationen inom reservatet, t.ex. genom avverkning, gallring, röjning, slätter, putsning av vegetation, fräsning av sly, tuvor och stubbar samt betesdrift.
2. Uppsättning och underhåll av stängsel för betesdrift.
3. Utmärkning av naturreservatets yttergränser.
4. Undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
5. Framförande av de maskiner som behövs i reservatets skötsel.
6. Anläggande, underhåll och nyttjande av tillsynsväg enligt beslutskarta för förvaltning och tillsyn av reservatet, t.ex. framförande av maskiner, tillsyn av betesdjur och underhåll av stängsel.
7. Anläggande och underhåll av ett slingrande vattendrag med svämplan.
8. Anläggande och underhåll av örtrik gräsmark genom plöjning, harvning eller andra markberedande åtgärder.

2024-05-02

511-2996-2022

9. Insådd av inhemska, lokalt förekommande ängsväxter.
10. Anläggande av parkeringsplats för högst fem bilar.
11. Anläggande och underhåll av observationsplats och informationstavlor för besökare.

Fastställande av skötselplan

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. beslutar Länsstyrelsen att fastställa den skötselplan för den tillkommande delen av naturreservatet som framgår av bilaga 1.

Skälen för beslutet om utvidgning av naturreservatet

Tysslingens naturreservat och Natura 2000-område utgörs av ett större våtmarkslandskap där strandängar och anslutande fastmarksbeten utgör viktiga livsmiljöer för djur, växter och svampar knutna till hävdade gräsmarker. Skälen för att inrätta naturreservatet anges i Länsstyrelsens beslut 2008-10-20 (dnr 5112-08851-2003), 2015-06-01 (dnr 511-5947-2012) och 2019-05-06 (dnr 511-2423-2019).

Återställning av slingrande vattendrag

Natura 2000-området Tysslingen är starkt negativt påverkat av igenväxning och uppgrundning, till följd av övergödning och inflöde av sediment och näringsämnen från tillrinnande vattendrag. För att bryta den negativa utvecklingen och på sikt uppnå gynnsam bevarandestatus för Natura-områdets utpekade naturtyper och arter måste flödesdämpande åtgärder vidtas i tillrinnande vattendrag, så att inflödet av sediment och näringsämnen till sjön minskar.

Flödesdämpande åtgärder är även nödvändiga för att minska antalet tillfällen med hastiga förändringar av Tysslingens vattenstånd under sommarhalvåret. Vid hög nederbörd i sjöns tillrinningsområde har det vid flera tillfällen skett att markhäckande våtmarksfåglars bon har översvämmats och häckningarna spolerats. Vattennivåns snabba fluktuationer beror på att flödesdämpande våtmarker och svämplan i tillrinningsområdet har tagits bort.

Återställning av bäckens lopp och av den naturliga processen meandring återskapar naturmiljöer som blivit ovanliga till följd av omfattande kanalisering av naturliga vattendrag i odlingslandskapet. Återställning skapar även förutsättningar för växter och djur som lever i och vid naturliga vattendrag. Åtgärden tillför naturreservatet Tysslingen ytterligare våtmarksmiljöer och en större variation av livsmiljöer för skyddsvärda arter som reservatet syftar till att bevara.

Den kanaliserade bäcken på fastigheten Örebro Egersta s:9 är lämplig att återställa så att den får ett mer naturligt, slingrande lopp och svämplan, för att genom detta uppnå flödesdämpning av bäckens vattenflöde. Staten genom Naturvårdsverket äger fastigheten Älgesta 6:1 som är belägen i direkt anslutning till Egersta s:9. Före kanaliseringen hade bäcken ett naturligt slingrande lopp längs den nuvarande

2024-05-02

511-2996-2022

fastighetsgränsen mellan fastigheterna Älgesta 6:1 och Gymninge 2:1, d.v.s söder om den kanaliserade bäckens läge idag.

Anläggning och skötsel av örtrik gräsmark

Trots att ytan av slåttad och betad permanent gräsmark vid Tysslingen är jämförelsevis stor i ett länsperspektiv utgör den en bråkdel av den areal gräsmark som en gång hävdades i odlingslandskapet. Minskningen av gräsmarker sedan början av 1900-talet är en följd av förändringar av hur jordbruk bedrivs och som en följd av dessa stora förändringar i markanvändningen. Det har fått till följd att ett mycket stort antal arter av inhemska djur, växter och svampar, som är knutna till permanenta gräsmarker, har minskat starkt och fortsätter att minska samt att ett mycket stort antal av dessa arter i kulturlandskapet är hotade i Sverige och Europa som helhet. Genom att tillföra naturreservatet Tysslingen ytterligare yta hävdad permanent gräsmark, som sköts på ett sätt som liknar jordbrukets hävdmetoder innan rationaliseringen under 1900-talet, gynnas minskande och/eller hotade naturtyper, djur-, växt- och svamparter, vilket förbättrar möjligheterna för dessa naturtyper och arter att uppnå god bevarandestatus i reservatet. Några sådana arter nämns i Länsstyrelsens beslut om bildande av naturreservatet 2008 respektive 2015, men därutöver gynnas även många insekter som behöver blomväxtrika gräsmarker, om den utökade reservatsytan sköts i enlighet med syfte och förvaltningsinriktning i detta beslut. Exempel på nationellt rödlistade insekter som kommer att gynnas är pollinatörerna klöverhumla och mosshumla, vilka förekommer vid Tysslingen.

Inom Tysslingens naturreservat finns begränsade ytor på fastmark som är lämpliga att sköta som örtrik gräsmark, vilket den tillkommande reservatsytan kommer att tillföra reservatet efter återställning.

För att ytan ska bli örtrik gräsmark krävs aktiva fysiska återställningsåtgärder och aktiv sådd eller plantering av inhemska ängsväxter. Det skulle ta betydligt längre tid att återställa ytan från åker till äng genom att endast slå och bortföra det slagna växtmaterialet.

För att gynna hotade och minskande pollinerare som fjärilar,flugor och vildbin, t.ex. sexfläckig bastardsvärmare, klöverhumla och mosshumla, är det viktigt öka mängden blomväxter, särskilt ärtväxter med proteinrikt pollen. Slåtter av örtrik gräsmark bör inte heller utföras så tidigt som vallodlingar slås inom konventionellt jordbruk, utan bör ligga nära tidpunkten för slåtterstarten av ängar i äldre tiders jordbruk. Slåttern bör sträva efter att ge samma resultat som då slåtter utfördes på ogödslade ängsmarker, innan konstgödsel började användas i jordbruket. Det är viktigt för pollinerande insekter att blomväxter får blomma och leverera pollen och nektar under en längre period på sommaren, d.v.s. att skörden inte tas före blomningen. För att öka mängden blommande växter ska inte gödsling förekomma, eftersom gödsling gynnar gräs på bekostnad av blommande örter. Sen tidpunkt för slåtterstarten gynnar även markhäckande fågelarter som kornknarr, vaktel, raphöna, storspov, tofsvipa, ängspiplärka och gulärta, vars

2024-05-02

511-2996-2022

populationer har minskat starkt i Sverige och i Örebro län till följd av förändrade jordbruksmetoder under 1900-talet.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att utökningen av reservatet kommer göra det möjligt att öka antalet våtmarkshabitat och ytan av hävdad våtmark och örtrik gräsmark inom Tysslingens naturreservat, vilket behövs för att gynna skyddsvärda arter som reservatet syftar till att bevara. Det blir möjligt att återskapa en bäck med ett naturliknande lopp. Förutom att öka arealen livsmiljöer och stärka möjligheterna att uppnå reservatets syfte, kommer det tillrinnande vattnet uppehållas längre tid i bäcken, vilket bidrar till flödesdämpning i sjön och minskad belastning av sediment och näringsämnen. Ytterligare åtgärder kommer dock att krävas på fler platser i Tysslingens tillrinningsområde.

De särskilda naturvärden som naturreservatet avser att återskapa, gynna och vårda kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov kan endast tillgodoses genom bildande av naturreservat.

Förutsättningarna för att bevara områdets biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om förvaltningsinriktningen i detta beslut följs och skötselmålen uppfylls i enlighet med den för reservatet fastställda skötselplanen.

Beslutet följer Naturvårdsverkets riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och är i överensstämmelse med Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt de av riksdagen antagna miljökvalitetsmålen. Skyddet av den utökade delen av Tysslingens naturreservat bidrar till miljömålen *Ett rikt odlingslandskap*, *Myllrande våtmarker* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Naturreservatet bidrar också till skyddet av ekosystem vars funktioner är viktiga för upprätthållande av de ekosystemtjänster vårt samhälle är beroende av.

Beslutet strider inte mot kommunal översiktsplan eller detaljplan och är därmed förenligt med 7 kap. 8 § miljöbalken.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kapitlet miljöbalken.

Beslutet är inte i konflikt med koncessioner eller undersökningstillstånd för gruvnäringen enligt den information Länsstyrelsen inhämtat från Bergsstaten.

Vid en avvägning, enligt 7 kap 25 § miljöbalken, mellan allmänna och enskilda intressen bedömer Länsstyrelsen att den inskränkning i enskild rätt att använda mark och vatten som beslutet om naturreservat innebär inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

Länsstyrelsen bedömer att det saknas skäl för konsekvensutredning enligt vad som sägs i 5 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, eftersom normföreskrifter enligt miljöbalken 30 § inte meddelas i detta beslut.

2024-05-02

511-2996-2022

Redogörelse för ärendet

Länsstyrelsen har genom tre beslut, 2008 (dnr 5112-08851-2003), 2015 (dnr 511-5947-2012) och 2019 (dnr 511-2423-2019), bildat naturreservatet Tysslingen med det övergripande syftet att bevara biologisk mångfald samt att vårda och nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Naturvårdsverket köpte 2014 en del av fastigheten Egersta 3:1, nu del av Älgesta 6:1, med avsikten att denna skulle användas till naturvårdsändamål i Tysslingens naturreservat.

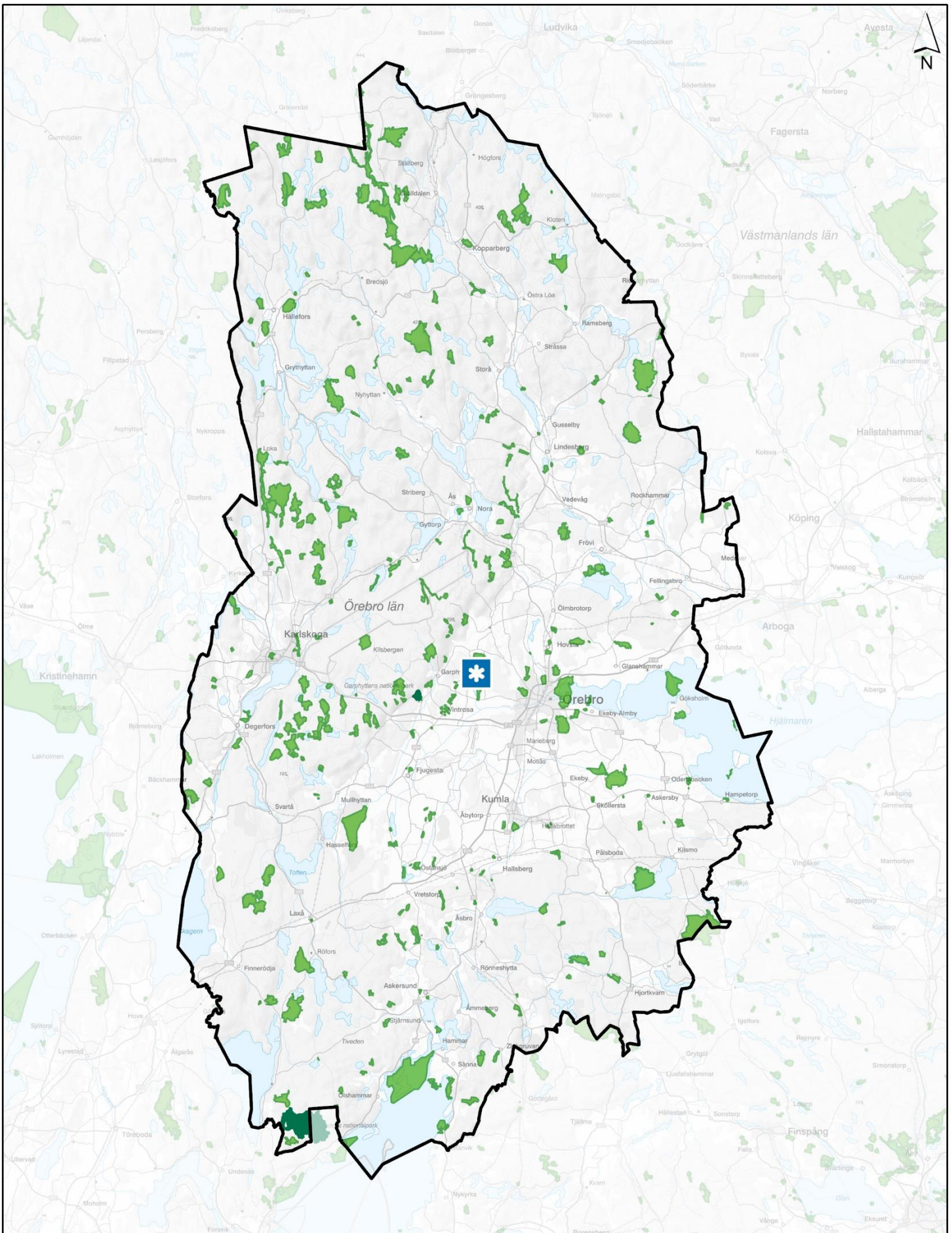
Det område som tillförs naturreservatet genom detta beslut utgjordes fram till mitten av 1860-talet av åkermark och slåtterängsmark i låglänt terräng längs en slingrande bäck och vid sjöstrand. Efter kanaliseringen av bäcken, någon gång efter laga skifte 1866, uppodlades även slåtterängen. År 2016 användes cirka ¾-delar av åkern för vallodling och resten för odling av energiskog. Energiskogen skördades och under sommaren 2017 frästes dess stubbar och rotsystem maskinellt, för att permanent ta bort videbuskarna. Området har därefter använts till vallodling och bete.

Ärendet har varit föremål för remissbehandling. Sakägare, angränsande fastighetsägare och övriga remissinstanser har beretts möjlighet att yttra sig över förslaget till beslut.

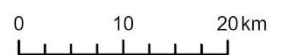
Samråd har skett med Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten samt Örebro kommun.

Uppgifter om utvidgad del av naturreservatet

Namn:	Tysslingen
NVR-id:	2005658
Kommun:	Örebro
Natura 2000-område:	Angränsar SE0240156
Lägesbeskrivning:	10 km väster om Örebro
IUCN-kategori:	IV, habitat-/artskyddsområde
Fastigheter:	del av Älgesta 6:1
Markägare:	Staten genom Naturvårdsverket
Areal (enligt detta beslut):	5,2 hektar
Förvaltare av reservatet:	Länsstyrelsen i Örebro län

Översiktskarta för naturreservatet Tysslingen

- Naturreservat enligt detta beslut
- Nationalpark
- Naturreservat

Beslutskarta för naturreservatet

Tysslingen

- Naturreservat enligt detta beslut
- Befintligt naturreservat
- Väg

Örebro kommun
Beslutsdatum 2024-05-02
Dnr 511-2996-2022

2024-05-02

511-2996-2022

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 2 med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lena Rådström Baastad med naturvårdshandläggare Michael Andersson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Johan Karlhager och länsjurist Suri am Ende medverkat.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Skötselplan
2. Överklagandehänvisning